

Sygn. akt VII K 398/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Opolu Wydział VII Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Hubert Frankowski

Protokolant ST. sek. sąd. Anna Kowalczyk

w obecności Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Opolu Michał Dybka

po rozpoznaniu dnia 16 sierpnia 2016 roku

sprawy

R. O.,

s. F. i U. zd. C.,

ur. (...) w O.,

Oskarżonego o to, że:

W dniu 03.11.2015 r. w O. przy ul. (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził firmę (...) Sp. z o.o. z/s w O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.490,76 zł w ten sposób, że dokonał zakupu okien dachowych na łączną kwotę 2.490,76 zł, zobowiązując się do płatności faktury za w/w zakupiony towar w przeciągu jednego tygodnia od daty odebrania towaru, czym wprowadził w błąd pokrzywdzoną firmę co do zamiaru wywiązania się z zawartej transakcji, nie płacąc za zakupiony towar, jak też nie zwracając zakupionego towaru,

tj. o czyn z art. 286 §1 kk

1.na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk i art. 67 § 1 kk postępowanie karne o czyn opisany w części wstępnej wyroku przy przyjęciu, iż stanowi on wypadek mniejszej wagi z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk warunkowo umarza oskarżonemu R. O. na okres próby 2 (dwóch) lat,

2.na podstawie art. 67 § 3 Kk nakłada na oskarżonego obowiązek naprawienia szkody w zakresie, w jakim dotąd nie została wyrównana poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego (...) Budowlane Sp. z o.o. w O. kwoty 1.990,70 złotych,

3.na podst. art. 627 kpk przy zast. art. 629 Kpk zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa tytułem kosztów sądowych kwotę 130 złotych.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy ustalił w sprawie

co następuje:

R. O., z zawodu murarz, jest pracownikiem ogólnobudowlanym. Utrzymuje się z prac dorywczych na budowach. Jego dochody są niewygórowane i nieregularne. Ponadto, w związku z uzależnieniem od hazardu, z którego to powodu został już skierowany na specjalistyczne leczenie, ma znaczne problemy finansowe i dużo długów.

Wykonując dorywcze prace budowlane R. O. zaopatrywał się m.in. w firmie (...) sp. z o.o. w O. przy ul. (...), której współwłaścicielami i udziałowcami pozostają R. S. i T. M.. Jako, że do tej pory R. O. rozliczał się za zamówiony towar, właściciele spółki mieli do niego zaufanie, zezwalając np. na odroczone termin płatności, czy opóźnienie w wystawieniu faktury, etc.

W dniu 3 listopada 2015 roku R. O., podobnie jak w przeszłości, przybył do hurtowni (...) w O., gdzie dokonał zakupu dwóch okien dachowych m-ki R. wraz z tzw. „kołnierzami” o łącznej wartości 2.490,76 zł. Towar został mu wydany za dokumentem WZ.

R. O. w rozmowie z T. M. w dniu 3 listopada 2015r., tj. w dniu zakupu, jak to wcześniej bywało, poprosił o odroczenie zapłaty o jeden tydzień, na co w/wymieniony, znając już kupującego z innych transakcji, wyraził zgodę, nie wystawiając póki co R. O. faktury VAT. Tymczasem R. O. zataił, że w istocie nie ma zamiaru, ani też możliwości rozliczenia się z towaru z uwagi na własne problemy finansowe. Zakupione w MB okna dachowe R. O. zamontował u bliżej nieustalonego klienta, a zapłatę za okna i ich montaż przeznaczył na spłatę innych długów.

Po upływie umówionego terminu zapłaty (...) spółki (...) próbowali się skontaktować z R. O. zarówno telefonicznie, jak i osobiście. R. O. tylko raz odebrał telefon twierdząc, że przyjedzie do firmy „w przyszłym tygodniu” i za towar zapłaci, czego jednak nie uczynił bez żadnego usprawiedliwienia. W pozostałych przypadkach telefonu nie odbierał, albo też był on wyłączony. Nie przyniosły też rezultatu próby wspólników osobistego kontaktu z dłużnikiem, gdyż nie przebywał pod adresem podanym do faktury.

Ostatecznie w dniu 22 grudnia 2015r. (...) sp. z o.o. wystawiła fakturę za okna na uzgodnioną kwotę 2.490,76 zł i wysłała ją pocztą, jednakże nie została ona podjęta przez R. O., który w żaden sposób nie próbował wyjaśnić przyczyn braku zapłaty. W dniu 25 stycznia 2016r. jeden ze wspólników (...) sp. z o.o. złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez R. O. przestępstwa oszustwa, wnosząc jednocześnie o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody.

W toku postępowania przygotowawczego, już po przedstawieniu zarzutu z art. 286 § 1 Kk, R. O. dokonał spłaty kwoty 500 zł na rzecz (...) sp. z o.o., co miało miejsce w dniu 13 maja 2016r. Do chwili obecnej nie zwrócił pozostałej do zapłaty kwoty 1.990,70 zł.

Dowody:

- zeznania świadka R. S. – k. 1-2, 24, 60,
- zeznania świadka T. M. – k. 13, 60,
- dowód wydania towaru WZ z 3.11.2015r. – k. 3,
- faktura VAT z 22.12.2015r. – k. 4,
- dowód spłaty części należności KP z 13.05.2016r. – k. 38,
- wyjaśnienia oskarżonego R. O. – k. 36-37, 59,

*****

R. O. ma 37 lat. Jest żonaty, nie ma dzieci. Posiada zawodowe wykształcenie - murarz. Utrzymuje się z prac dorywczych na budowach osiągając dochody 1 – 1,5 tys. zł miesięcznie. Nie posiada istotnego majątku. Z powodu uzależnienia od hazardu został skierowany na leczenie odwykowe do W.. Nie był dotąd karany sądownie.

Dowody:

- dane osobopoznawcze – k. 39,

- dane o karalności z K. – k. 32, 54,

*****

R. O. przyznał się w całej rozciągłości do popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego, składając wyjaśnienia zgodne z poczynionymi ustaleniami. Jak podał, gdyby nie problemy z hazardem, do przestępstwa by nie doszło. Zadeklarował spłatę zadłużenia w miarę swych możliwości finansowych przedstawiając dowód spłaty kwoty 500 zł.

/k. 36-37, 59/

Sąd Rejonowy zważył w sprawie,

co następuje :

W świetle zebranego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego zarówno sprawstwo jak i wina oskarżonego co do popełnienia przypisanego mu ostatecznie czynu, który Sąd potraktował za wypadek mniejszej wagi, nie budziły żadnych wątpliwości. Wskazać również należy, że incydentalny charakter przypisanego oskarżonemu przestępstwa o stosunkowo niewielkiej społecznej szkodliwości, jego warunki osobiste i dotychczasowy sposób życia, wola podjęcia leczenia odwykowego od hazardu i częściowa spłata długu, uzasadniały sięgnięcie po środek probacyjny w postaci warunkowego umorzenia postępowania.

Zgodnie z treścią art. 66 § 1 k.k. Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli okoliczności popełnienia czynu zabronionego nie budzą wątpliwości, wina sprawcy i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, właściwości i warunki osobiste sprawcy nie karanego za przestępstwo umyślne oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie on przestrzegał porządku prawnego. Jednocześnie zgodnie z treścią art. 66 § 2 k.k. warunkowego umorzenia postępowania nie stosuje się do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą przekraczającą 5 lat pozbawienia wolności.

I.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie mogły budzić wątpliwości sprawstwo, zawinienie oraz okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu zabronionego.

Dokonując ustaleń stanu faktycznego Sąd oparł się w głównej mierze na dowodowych źródłach osobowych w postaci: zeznań współników pokrzywdzonej spółki, a to: R. S. i T. M., którzy przedstawili okoliczności transakcji, w tym deklarowane przez oskarżonego warunki zapłaty, z których oskarżony się nie wywiązał, unikając następnie kontaktu z wierzycielem. Potwierdzeniem zeznań w/wymienionych były dowody z dokumentów, z których wynikało, że oskarżonemu towar został wydany, jaka była cena sprzedaży oraz, że oskarżony w toku postępowania przygotowawczego spłacił niewielką część zadłużenia. Uzupełnieniem wskazanego materiału dowodowego były wyjaśnienia samego oskarżonego, który przyznał się do zarzucanego mu przestępstwa, wyraził skruchę oraz szczerze przedstawił okoliczności jego popełnienia przyznając w szczególności, że z powodu kłopotów finansowych związanych z uzależnieniem od hazardu, nie miał w istocie możliwości wywiązania się z zobowiązania, co zataił przed wierzycielami wprowadzając R. S. w błąd co do zamiaru zapłaty za towar w uzgodnionym terminie – jednego tygodnia. Co istotne oskarżony nie rozliczył się z zakupu okien, pomimo wykonania usługi ich montażu u klienta, który się z nim zarówno za okna, jak i za usługę montażu w pełni rozliczył, przeznaczając te środki na poczet innych długów.

Reasumując, zgromadzony w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy dał podstawy do przyjęcia, iż oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, który przez wzgląd na ogół okoliczności podmiotowych i przedmiotowych, w tym motywy działania, wysokość szkody, warunki osobiste oskarżonego oraz częściową spłatę wierzyciela, potraktował jako wypadek mniejszej wagi.

Zgodnie z art. 286 § 1 k.k. odpowiedzialność karną na podstawie tego przepisu ponosi ten, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za

pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania.

Przestępstwo oszustwa jest przestępstwem powszechnym, co oznacza, że może być popełnione przez każdy podmiot zdolny do ponoszenia odpowiedzialności karnej.

Zachowanie karalne sprawcy czynu opisanego treścią art. 286 § 1 k.k. polega na doprowadzeniu innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą między innymi wprowadzenia jej w błąd. Wprowadzenie w błąd oznacza zachowanie prowadzące do wywołania u innej osoby fałszywego odzwierciedlenia rzeczywistości w świadomości tej osoby. Wprowadzenie w błąd może zostać osiągnięte także poprzez przemilczenie, tzn. zaniechanie poinformowania o faktycznym, prawdziwym stanie rzeczy.

Przedmiotem wykonawczym oszustwa jest mienie w szerokim znaczeniu, obejmującym zarówno uszczerbek majątkowy jak i utracone korzyści, jeżeli są następstwem niekorzystnego rozporządzania mieniem. Mienie w rozumieniu art. 286 k.k. obejmuje zatem wszelkie prawa majątkowe i obligacyjne, w tym także usługi i świadczenia. Korzyść jako znamię oszustwa należy pojmować szeroko, gdyż polegać ona może na uzyskaniu zysku (zwiększeniu aktywów) albo na zmniejszeniu pasywów. Dążenie sprawcy oszustwa może obejmować zarówno korzyść własną jak i korzyści dla kogoś innego.

Przestępstwo oszustwa ma charakter materialny, tzn., że dla jego bytu niezbędne jest wystąpienie skutku w postaci niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego.

Czyn stypizowany w artykule 286 § 1 k.k. należy do kategorii przestępstw umyślnych, wymagających dla swej realizacji szczególnej postaci zamiaru bezpośredniego – zamiaru szczególnie zabarwionego (*dolus directus coloratus*). Wyraz temu dał Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 11.02.2009 r., III KK 245/08, stwierdził, że: „określone w art. 286 k.k. przestępstwo oszustwa jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. Ustawa wymaga, aby zachowanie sprawcy było ukierunkowane na określony cel, którym w przypadku oszustwa jest osiągnięcie korzyści majątkowej. Sprawca podejmując działanie, musi mieć wyobrażenie pożądanej dla niego sytuacji, która stanowić ma rezultat jego zachowania. Powyższe ujęcie znamion strony podmiotowej wyklucza możliwość popełnienia oszustwa z zamiarem ewentualnym, zamiar bezpośredni winien obejmować zarówno cel, jak i sam sposób działania zmierzający do zrealizowania tego celu. Sprawca musi chcieć takiego właśnie sposobu działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i cel ten musi stanowić punkt odniesienia każdego ze znamion przedmiotowych przestępstwa. Przypisując sprawcy popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k., należy wykazać, że obejmował on swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim (kierunkowym) nie tylko to, że wprowadza w błąd inną osobę (względnie wyzyskuje błąd), ale także i to, że doprowadza ją w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem - i jednocześnie chce wypełnienia tych znamion”. Tym samym elementy przedmiotowe oszustwa muszą mieścić się w świadomości sprawcy i muszą być objęte jego wolą. Sprawca nie tylko musi chcieć uzyskać korzyść majątkową, lecz musi także chcieć w tym celu użyć określonego sposobu działania lub zaniechania. Nie można bowiem uznać za wypełnienie znamion strony podmiotowej oszustwa sytuacji, w której chociażby jeden z wymienionych wyżej elementów nie jest objęty świadomością sprawcy. Brak jest również realizacji znamion strony podmiotowej w przypadku, gdy sprawca chociażby jednego z wymienionych elementów nie obejmuje chęcią, lecz tylko się godzi. Oszustwo zatem z punktu widzenia znamion strony podmiotowej może być popełnione wyłącznie z zamiarem bezpośrednim, szczególnie zabarwionym, obejmującym zarówno cel jak i sposób działania sprawcy (zob. wyrok SN z dnia 22.11.1973 r., III KR 278/73).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy nie może budzić najmniejszych wątpliwości, że oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał znamiona występku z art. 286 § 1 k.k. Zachowanie oskarżonego wymierzone było w dobro prawne będące przedmiotem ochrony przestępstwa oszustwa z art. 286 k.k., tj. cudze mienie. Skoro przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. jest przestępstwem powszechnym, to powyższe oznacza, że i oskarżony spełniał wymagania podmiotowe sprawcy tegoż występku. Zachowanie oskarżonego miało postać doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci markowych okien dachowych. W okolicznościach sprawy nie

budziło również żadnych wątpliwości, że oskarżony działał umyślnie i to z zamiarem bezpośrednim. Świadczyły o tym okoliczności sprawy, a w szczególności fakt, iż oskarżony zadeklarował zapłatę za towar w terminie tygodniowym mając pełną świadomość tego, że jego sytuacja finansowa nie pozwala na uregulowanie zapłaty, zatajając przy tym przed współnikami pokrzywdzonej spółki swe problemy z hazardem, a za otrzymany towar nie zapłacił pomimo tego, że sam otrzymał zapłatę od swego klienta tak za okna, jak i za ich montaż.

W świetle powyższego nie ulega wątpliwości fakt, że oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona występku z art. 286 § 1 Kk., który jednakże z uwagi na ogół okoliczności sprawy Sąd potraktował jako wypadek mniejszej wagi z art. 286 § 1 i 3 Kk. Zaznaczyć należy, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu w celu zdobycia środków na spłatę innych długów, związanych z uzależnieniem od hazardu, zadeklarował podjęcie leczenia odwykowego, jak i spłatę należności i częściowo dług spłacił.

Reasumując sprawstwo, zawinienie oraz okoliczności popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu przestępstwa nie budziły żadnych wątpliwości.

II.

Kolejną przesłanką warunkowego umorzenia postępowania jest nieznaczny stopień winy sprawcy oraz społecznej szkodliwości czynu. Przesłanki te występować muszą przy tym kumulatywnie. Wina sprawcy ma miejsce wówczas, gdy można mu zarzucić, że w czasie czynu nie dał posłuchu normie prawnej. Natomiast na ocenę stopnia społecznej szkodliwości mają wpływ okoliczności wymienione w treści art. 115 § 2 k.k. a to: rodzaj naruszonego dobra, rozmiar szkody, okoliczności popełnienia czynu, waga i rodzaj naruszonych przez sprawcę obowiązków i reguł ostrożności, postać zamiaru, motywacja sprawcy. W przedmiotowej sprawie przesłanki te zostały spełnione, albowiem biorąc pod uwagę takie okoliczności jak: motywy działania oskarżonego wywołane zaistniałą sytuacją osobistą oraz niewielką wysokość szkody, która częściowo została już wyrównana można było przyjąć, iż stopień winy sprawcy i społecznej szkodliwości czynu nie był znaczny.

III.

Za warunkowym umorzeniem postępowania przemawiać też musi pozytywna prognoza kryminologiczna wynikająca z właściwości, warunków osobistych oraz dotychczasowego sposobu życia sprawcy niekaranego dotąd za przestępstwo umyślne. Oskarżony i te warunki spełniał, albowiem nie był on uprzednio karany sądownie, choćby za przestępstwa nieumyślne, stara się prowadzić ustabilizowany tryb życia, zadeklarował podjęcie leczenia odwykowego od hazardu, jak i spłatę reszty zadłużenia, a jego postawa zaprezentowana w toku postępowania (przyznanie się do winy, wyrażenie żalu oraz skruchy) pozwoliły przyjąć, iż popełnione przez niego przestępstwo miało charakter epizodyczny i w przyszłości pomimo warunkowego umorzenia postępowania będzie on przestrzegać porządku prawnego.

IV.

Spełniony został także wymóg z art. 66 § 2 k.k., bowiem czyn przypisany oskarżonemu z art. 286 § 1 i 3 Kk zagrożony jest karą pozbawienia wolności do lat dwóch.

Reasumując, wobec realizacji przesłanek z art. 66 § 1 i 2 k.k., zasadnym było zastosowanie względem oskarżonego środka probacyjnego w postaci warunkowego umorzenia postępowania.

Zgodnie z treścią art. 67 § 1 k.k. warunkowe umorzenie następuje na okres próby, który wynosi od roku do lat trzech i biegnie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. W przedmiotowej sprawie, biorąc pod uwagę okoliczności inkryminowanego zdarzenia, Sąd wyznaczył oskarżonemu dwuletni okres próby. Zdaniem Sądu w stosunku do oskarżonego zarówno cele zapobiegawcze jak i wychowawcze spełni tak orzeczony okres próby. Należy bowiem zauważyć, iż oskarżony to sprawca, który po raz pierwszy wszedł w konflikt z prawem. Nadto jego postawa zaprezentowana w toku przedmiotowego postępowania, przyznanie się do popełnienia zarzucanego jej czynu zabronionego przeświadczały Sąd o fakcie, że oskarżony uzna przedmiotowe zdarzenie za nauczkę i przestrożę na

przyszłość. Tym samym określony przez Sąd okres próby pozwoli w sposób wystarczający kontrolować zachowanie oskarżonej i ewentualnie zweryfikować postawioną przez Sąd pozytywną prognozę kryminologiczną.

Po myśli art. 67 § 3 k.k. Sąd, umarzając warunkowo postępowanie, zobowiązuje sprawcę do naprawienia szkody w całości albo w części lub może względem niego orzec m.in. nawiązkę lub świadczenie pieniężne. Tym samym Sąd na podstawie tegoż artykułu zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przedmiotowym przestępstwem w zakresie, w jakim nie została dotąd wyrównana, poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej spółki kwoty 1.990,70 złotych.

Orzeczenie o kosztach postępowania oparte zostało o powołane przepisy prawa i jest konsekwencją wydania w stosunku do oskarżonego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie oraz zaistnienia określonych wydatków w trakcie prowadzonego postępowania.

Mając na uwadze podniesione okoliczności faktyczne i powołane przepisy prawa orzeczono jak w sentencji wyroku.